

Sann verdighet bygger på nestekjærlighet

Hva forbinder de eldre selv med verdighet? Da jeg spurte, kom det frem at en grunnleggende sannhet mangler i Verdighetsgarantien.

AV: Linda Rykkje, Lektor Og Doktorgradsstipendiat Ved Høgskulen Stord/Haugesund

Publisert: 12.apr. 2011 (06:00) **Oppdatert:** 12.apr. 2011 (06:39)

Jeg tør påstå at vi lever i et samfunn der alderdommen er noe negativt, og eldre ses ikke på som en ressurs. Nei, tvert om, de eldre ses på som en byrde. Det ses ved språkbruk som at det store antall eldre i vårt samfunn vil slå innover oss som en stor ødeleggende tsunami, en såkalt "eldrebølge".

Eldre er ikke "produktive", de bidrar ikke til verdiskaping i form av arbeid, men ses som en utgiftspost i det nasjonale regnskapet. Ved at eldre mennesker så åpenlyst ikke verdsettes, skapes et samfunn der jeg ser det blir vanskelig å sikre nettopp - en verdig eldreomsorg.

Hva er verdighet?

Politikerne sier vi skal ha en eldreomsorg som ivaretar eldres verdighet. Men hva menes egentlig med verdighet? I "Verdighetsgarantien: Forskrift for en verdig eldreomsorg" kan vi lese at det tilrettelegges for en verdig, trygg og meningsfull alderdom. Eldre skal sikres retten til nødvendig helsehjelp og et verdig tjenestetilbud.

Eldre skal ha et verdig og så langt som mulig, meningsfylt liv i samsvar med sine individuelle behov, med respekt for den enkeltes selvbestemmelsesrett, egenverd og livsførsel, samt sikre medisinske behandling. For å oppnå verdighetsgarantien skal eldreomsorgen ivareta boform, kosthold, normalt liv, inkludert døgnrytme, å kunne gå ut, samt personlig hygiene, eksistensielle samtaler, lindring og verdig død, habilitering/rehabilitering, medisinsk oppfølging av lege og annet personell, samt enerom.

Spør de eldre!

Alt dette er i og for seg strålende. Men jeg lurer på hvem som har bestemt at det er nettopp dette som er en verdig alderdom? Har de det gjelder, det vil si de eldre, fått sagt hva de mener om saken?

Kanskje vil det være vanskelig å la eldre selv få avgjøre innholdet i en verdig alderdom, da vi mest sannsynlig ville få like mange ulike svar som det finnes eldre personer. Men å definere innholdet ut fra våre

fakta om

"Det åndelige romr på kronikkforfattere 18 personer, 6 selv og 6 sykehjemsbedem.

Metode: to kvalitativ Studien er godkjen medisinsk og helse

Anbefal

Bli de

Siste fra Meninger

(politikere og fagfolks) perspektiver mener jeg er like galt. Jeg vil foreslå en tredje vei for å belyse en verdig alderdom. Dette er riktignok en omvei, som jeg tar via erfaringer fra egen forskning.

Vil klare seg selv

Min bakgrunn er at jeg er sykepleier og forsker innenfor omsorgsvitenskap, som har et humanistisk-filosofisk vitenskapsgrunnlag. I mitt nåværende forskningsprosjekt har jeg intervjuet eldre om hva verdighet er for dem. Det er klart at dette er et vanskelig begrep å definere.

Men det kommer frem at et samfunn måles på hvordan det tar vare på sine "svake". Etter et langt liv forventer eldre å bli ivaretatt av samfunnet når helsens svikter, samtidig ser de at det ikke finnes nok ressurser til å ivareta alle best mulig. Et konkret eksempel er mangelen på sykehjems plasser – til de som ønsker det, og til de som må. Det viktigste for de fleste er å ha god helse, og en vil klare seg selv uten hjelp. Likevel er en klar på at "må en så må en", og da skal det være sykehjems plass tilgjengelig.

Venter ikke hjelp fra barna

Det er et dilemma mellom de eldres ønske om å klare seg selv og bo hjemme, og deres klarsyn på at det kanskje en dag blir nødvendig å be om hjelp, inkludert det å måtte bo på sykehjem.

Det er ingen som forventer at barna skal ta vare på dem den dagen de eventuelt måtte trenge pleie.

Søker den indre ro

Om jeg stopper her, kan vi konkludere med at de eldre ikke forventer at familien ivaretar dem, og at det er det offentliges ansvar å ivareta deres behov i form av hjelp i hjemmet eller sykehjem. Men i min studie har jeg også undersøkt hva som menes med åndelig omsorg.

Åndelighet er et like vanskelig begrep som verdighet, men det kommer frem mange interessante perspektiver. Det er et fellestrekk at åndelighet er å ha det godt inne i seg selv, også beskrevet som en indre ro. Denne roen fås ved gode opplevelser. Man kan tenke at hva som er gode opplevelser er svært individuelt, men det er faktisk slik at en kan se noen hovedkategorier tre frem.

Tro, natur og familie

En viktig kilde til indre ro er for mange den religiøse tro, og paradoksalt nok har kristendommen også stor betydning for de som ikke "tror på Gud". Dette er i form av kirkelige ritualer og den trøst som finnes i barnetroen. En annen viktig kilde til indre ro er nærvær til naturen, å ha frisk luft og kjenne solen varme har kanskje større betydning enn vi til daglig vektlegger. Den tredje og kanskje viktigste kilde til åndelighet er samvær med andre mennesker, og særlig familie og venner er betydningsfulle.

Kjærlighet er viktigst

Derfor vil jeg påstå at de eldre slett ikke sier at familien ikke skal ivareta dem når de trenger pleie. Det er imidlertid en annen form for ivaretagelse familien tar

Stolthet og fordommer

«Vi er intellektuelt late, fulle av fordommer, og vi trekker konklusjoner på sviktende grunnlag hele tiden»

seg av - den som kommer frem i relasjoner bygget på kjærlighet.

Kort oppsummert vil jeg si det slik: Sykehjem ses på som "dødens venteværelse", der det er utrolig viktig at en opplever å ikke bli forlatt av sine nærmeste. En må oppleve at en fremdeles har verdi. Kjernen i en verdig eldreomsorg er derfor etter mitt syn – å vise at en bryr seg om. Denne kjærligheten er tosidig, siden det er like viktig å gi som å motta omsorg i form av å bry seg om.

At vi bryr oss om

Derfor, om vi ser på verdighet via den tredje vei, som i mitt tilfelle er omsorgsforskning, er det mulig å skimte en kerne i verdigheten som mangler i den tidligere omtalte Verdighetsgarantien. Denne kjernen av sannhet har filosofer og særlig teologiske filosofer kjent til i århundrer.

Den sanne verdighetens utspring er i et samfunn som bygger på nestekjærlighet, der vi bryr oss om hverandre. Denne sannhet finnes i menneskets åndelige dimensjon, og en rekke forskere påpeker i dag at det særlig er hos eldre at vi finner denne visdommen. Å ha et godt familieforhold nevnes av alle de eldre jeg har intervjuet, og flere ser på kjærlighet til familien som det viktigste i livet.

Mellommenneskeligheten

Altså, alderdommen kan gjøre oss både vis og klok, ved at en fjerner seg fra materielle verdier og ser at den egentlige verdi ligger i kjærligheten til våre medmennesker. Dette mellommenneskelige bånd som kjærligheten bygger, er det sterkeste som finnes, og utvikles i et finstemt samspill der individet både kan gi og ta imot.

Som en avsluttende konklusjon tør jeg påstå: En garanti om verdighet kan ingen politiker eller fagfolk gi alene. Eldreomsorgen er kun et supplement til det sanne utspring for verdighet, for det er i kjærlighet til hverandre at menneskeverdet ivaretas. Derfor trengs et samfunn som i større grad enn i dag tilrettelegger for – og verdsetter bånd mellom mennesker, bånd som bygger på gjensidig kjærlighet i form av å bry seg om hverandre. Kanskje vi kan starte med å se på eldre som en viktig samfunnsbærende ressurs heller enn en utgiftspost?

Si din mening i kommentarfeltet under!

KOMMENTARER

Liker

VÅRE REGLER

7 people liker denne.

Legg til ny kommentar

[Logg inn](#)

La høyblokken stå

Det mener BT på lederplass.

